

Atle Sommerfeldt:

Preken ved stiftsdagen 24.september 2015

Lillestrøm kirke

17.søndag i treenighetstiden: 1.Kong 17,17-24 / 1Kor 15,35-45 / Luk 7,11-17

Hvor mye skal det egentlig til for å bli omfattet av Guds kjærlighet og nåde? Hvor stor del av kirkens bekjennelse må det skrives under på? Hvilke ekstraordinære følelser må erfares? Hvor godt kjent må en være i kirkens liturgi? Og hvor mange ganger må en vise seg i kirken for å få tilgang til Gud, når livet herjer med en og dødskreftenes synes uovervinnelige?

Dette er spørsmål mennesker i våre lokalsamfunn bærer med seg når de møter kirken. De reflekterer et alment kulturklima der vi forventer mye og det forventes mye av oss. Samfunnsmedisineren Per Fuggeli viser i dagens kronikk i Aftenposten hvordan denne forventningskulturen skaper et prestasjonspress der folk tror at alle forventinger om et vellykket liv i hele sin bredde og dybde kan oppfylles bare en presterer godt nok som ektefelle, foreldre, barn og arbeidstaker. Fugelli hevder at dette er en av de viktigste folkehelseutfordringene i vårt samfunn. Og vi hørte under hovedsamlingen i formiddag hvordan Geir og Signe Lippestad reflekterte den samme vurderingen av livsfølelsen hos folk i våre lokalsamfunn.

Det er i et slikt kulturklima det vokser frem en lengsel etter en annen virkelighet. Det må være en virkelighet der vi får bekreftelse på egen verdighet slik som vi er, der erfaringer av å komme til kort i møte med livskriser og brustne forventninger blir tatt på alvor og der håpet om nye muligheter holdes ved like når fremtidshåpet fratras oss.

Enken

Enker var på Jesu tid sårbare og utsatte. De var avhengig av andre for livsopphold og utgjorde de fattigste i lokalsamfunnet. Enker og farløse er en standardbetegnelse i Det gamle testamentet på mennesker som er avhengig av fellesskapets støtte for å overleve.

Enkenes byrde ble forsterket ved at folk forsto deres status som uttrykk for Guds straff for synd. Vi hørte i den gammeltestamentlige lesningen om hvordan enken i Sarepta – ja, det er henne med krukken som aldri ble tom for mat - umiddelbart tolke sønnens livstruende sykdom som Guds straff. Det er dette hun forventer at den store profeten Elia er kommet for å fastslå.

Men Elia kommer ikke for å straffe, men for å helbrede. Elia kommer ikke fra gjengjeldelsens Gud, men fra livets Gud som kjemper for hele sitt skaperverk hele tiden. Elia helbreder i stedet for å avvise.

Slik rydder Elia vei for den ultimate gjerning som skulle vise for alle slags folk at Gud er livets opphav, opprettholder og fullender.

Jesus

Lukas forteller at Jesus var på vandring i hjemtraktene i Galilea. Mange mennesker fulgte ham. Han kom til det lille lokalsamfunnet Nain, rett nord for Galileasjøen. Det var et lokalsamfunn der folk

brød seg om hverandre uavhengig av stand og klasse, slik det ofte er på mindre steder der alles liv er vevd sammen i mange relasjoner. Sønnen til en av enkene, en av lokalsamfunnets fattige, døde. For enkene var sønner et håp om en annen fremtid. En sønn kunne igjen skaffe familien egen inntekt og frigjøre dem fra avhengighet av almisser. Når er sønnen død, er fremtidshåpet ødelagt.

Folk i lokalsamfunnet lot henne ikke være alene med fortvilelsen, de samlet seg rundt henne og fulgte sønnen til gravstedet. Det var som de alle delte hennes smerte og ville forsikre at hun ikke ville være alene i fremtiden. Mange av dere kjenner igjen dette bildet av lokalsamfunnet som sørger sammen når tragedien inntreffer og som stiller opp for de etterlatte.

Enken gråt. Hennes forventninger til fremtiden ble båret til graven.

Den store profeten Jesus kom til landsbyen Nain med et stort følge. Lukas sier ingen ting om at enken så Jesus og ba om hjelp. Hun må ha vært helt innelukket i sin sorg og fortvilelse og tårene blendet øyene hennes. Hun ser ikke Jesus, men Jesus ser hennes fortvilede tårer. Jesus får inderlig medfølelse med enken. Langt fra å tolke sønnens død som straff fra Gud - slik andre såkalte profeter da og nå kunne tenkes å gjøre - gjør han hennes tårer til sine tårer.

Og så, uten at kvinnen har gjort noe annet enn å gråte, reiste Jesus sønnen opp fra de døde. Ikke engang en bønn om hjelp ytret enken i Nain, langt mindre formulerte hun noen tillit til at Jesus kunne hjelpe henne. Hun avla ingen trosbekjennelse. Hun oppfylte ingen forventninger om korrekt religiøs adferd.

Det er Jesu medfølelse med enkens tårer som gjør at han gir liv der døden har rammet og enkens fremtidshåp er ødelagt. I Nain viste Jesus at Guds kjærlighet til menneskene skaper liv og overvinner dødskreftenes dominans i vår virkelighet - på Guds initiativ. Gud er ikke avhengig av vår prestasjon - selv ikke et rop om hjelp - for å vise oss nåde.

Vi leser fortellingen fra Nain i lys av påskens hendelser. Da vet vi at Jesu seier over døden i Nain, ble til Jesu egen overvinnelse av dødsriket og dødskreftene. Jesu overvinnelse er ikke for sin egen del, men for vår skyld. Den forteller at Jesus er gitt all makt i himmel og på jord og vil ledsage mennesker helt frem til verdens ende. Jesus viser oss at Gud er livets Gud, fra skapelsen og i all evighet.

Befolkningen i Nain så hva som skjedde og gledet seg med enken. Og de slo fast at Gud hadde gjestet Nain denne ettermiddagen.

Livets Gud gjester menneskene i kirkens rom

"Herre, finnes det et sted der jeg godtas uten å måtte leve opp til forventninger?", er klangen av vår tids rop etter en nådig Gud. Jesus i Nain viser oss at Gud ikke møter mennesker med forventninger om at de må strekke til. Gud har medfølelse med det lengtende og lidende menneske og åpner sin favn for å ledsage oss gjennom nød og død. Gud møter oss med nåde.

Men hvor gjester Gud våre lokalsamfunn 2000 år etter hendelsene i Nain og Jerusalem?

Kirkens budskap er at Gud er fast gjest hos menneskene når den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus inviterer oss til fellesskap med ham i dåpens vann, og kommer til oss i sitt legeme og blod i

nattverdens brød og vin. Det er denne stadige tilstedeværelsen av Gud i den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus som er grunnlaget for de rommene kirkehusene er, og som er tilgjengelig i hvert eneste lokalsamfunn. Den norske kirkes store rom gir alle som kneler under forventningspress og nederlag mulighet til å møte livets Gud. Det frigjør mennesker til å fortsette hverdagslivet som oppreiste mennesker i håpet om at det finnes en annen virkelighet bortenfor prestasjoner, nederlag og forventninger. Dette rommet gis av nåde - av Den treenige Gud: Skaper, Frigjører og Livgiver. Nådens rom finnes og er der for alle.

Kjære medarbeidere i Borg Bispedømme! Vår felles tjeneste er å forvalte disse rommene og legge til rette for at det sørgende og lengtende menneske finner frem, og får et møte med Guds nåde og medfølelse. Tjenestene er forskjellige. Noen er synlige, noen kan bare høres og noen er bare de avgjørende hendene som får alt til virke. Vi vet at folk opplever kirken som et nådens sted - i økende grad! Dere utøver livets tjeneste som tegn for menneskene om Guds fremtid. Så stor er tjenesten deres!

I disse rommene gjester Gud sin menneskehet.

I disse rommene dere skaper, feirer vi på oppstandelsesdagen Jesu seier over døden og dødskreftenes makt.

I disse rommene får mennesker del i denne seieren i dåpens vann.

I disse rommene inviterer Gud i sin utrolige nåde og raushet mennesker til å smake den korsfestede og oppstandnes tilstedeværelse i brødet og vinen.

I disse rommene speiles Guds himmel.

Kjære medarbeider, også vi trenger å legge av oss forventinger og nederlag og sorg i kirkens rom. Vær da velkommen til feiringen av at Jesus ser oss, har medfølelse med oss og ledsager oss. Dette kan vi hvile i.

Nåden finnes også i vår tid og for hver og en av oss.

Vær velkommen, for Gud har gjort alt ferdig.